

Jaarthema: VRIJHEID IS MEER DAN IK IK IK.....

25 september 2022: Startviering rond het jaarthema

Welkom

Ja, jij telt:

Onmisbaar deel van de keten, onmisbaar, jij, in de kring.

Welkom wil ik je heten, menslief voor wie ik zing.

Een cirkel vormen wij samen, een ring van licht in de nacht.

Welkom heet ik je tranen, welkom heet ik je lach.

(Stufkens Hein/de Vries Fokke)

Met deze woorden van Hein Stufkens heet ik jullie van harte welkom in onze startviering van een nieuw werkjaar.

Laten we onszelf en dit hele werkjaar plaatsen onder de zegen van de ENE/ Ik-ZAL-ER-ZIJN, die wij onze God durven noemen en aanspreken als Moeder en Vader, als Zoon en Broeder en als Zusterlijke Geest van Vrijheid.

Want met dit uitdagend en indringend thema gaan we een jaar lang op weg.

We hopen er deugd aan te beleven samen met elkaar en met mensen en schepping die uitkijken naar zorg en bevrijding.

Lied: Ga jij met mij de weg (Liedboek p. 1)

Gebed

Geef mij sterke schouders om de zorgen van vandaag en morgen te dragen
en om de pijn van anderen te ondersteunen.

Geef mij alerte oren om de roepstem van mijn hart te horen
en om de noden van mijn burens te herkennen.

Geef mij onvermoeibare voeten om mijn eigen levensweg te stappen
en om de mens die me verwacht te bezoeken.

Geef mij stralende ogen om het mooie in de schepping te zien
en om de Heer in de mens naast mij te ontmoeten.

Geef mij open handen om wat mensen me in vertrouwen bieden te ontvangen
en om mijn eigen overvloed samen te delen.

Geef mij een glimlach om mijn grote en kleine zorgen te relativiseren
en om wie stil langs de weg zitten aan te moedigen.

Geef mij een kloppend hart om me dankend in de geborgenheid van de Ene te weten een hart, ruim genoeg om erin te kunnen schuilen en het voor anderen open te houden.

Schriftlezingen:

Genesis 11,27-32

Dit zijn de verwekkingen van Terach:

*Terach verwekte Abram, Nachor en Haran,
en Haran verwekte Lot.*

*Haran stierf voor het aangezicht van zijn vader Terach
in het land van zijn verwekking in Oer der Chaldeeën.*

Abram en Nachor namen zich vrouwen:

*De naam van Abrams vrouw was Sarai
en de naam van Nachors vrouw was Milka.*

Sarai was onvruchtbaar; zij had geen kind.

*Terach nam Abram, zijn zoon, en Lot, de zoon van zijn overleden zoon Haran, n,
en Sarai, zijn schoondochter, de vrouw van zijn zoon Abram,
en zij trokken uit, samen uit Oer der Chaldeeën,
om te gaan naar het land Kanaän.*

Zij kwamen tot Charan en vestigden zich daar.

Terach stierf in Charan, 205 jaar oud.

Moment van stilte

Genesis 12,1-4

Dan zegt de ENE tot Abram:

*Ga, jij, uit je land,
uit je verwekking*

en uit het huis van je vader

naar het land dat ik jou zal laten zien.

Ik zal jou maken tot een groot volk,

ik zal jou zegenen en jouw naam groot maken. Wees tot zegen!

Ik zal zegenen wie jou zegenen en wie jou verwenst, zal ik vervloeken.

In hen zullen alle geslachten van de aarde worden gezegend.

Dan gaat Abram,

zoals tot hem gesproken heeft de Ene,

en met hem mee gaat Lot.

Lied: Door de wereld gaat een woord (Liedboek p. 53)

Overdenking

(Paul De Witte, geïnspireerd door een preek in De Kerk van de verlosser in Jeruzalem op 17 juli 2022)

Als we de twee korte lezingen naast elkaar leggen, dan kan het contrast niet groter zijn. Vader Terach vertrekt **op eigen initiatief** en laat zijn land en familie achter om zijn geluk elders te gaan beproeven. Hij weet blijkbaar duidelijk **waar hij heen wil**: het land Kanaän. Maar midden zijn tocht houdt hij het voor bekeken en hij vestigt zich in Haran. Het onzeker nomadenbestaan is niet aan hem besteed. Hij zoekt onmiddellijk gewin en zekerheid, en hij settelt zich.

Abram vertrekt **niet op eigen initiatief**. Hij wordt aangesproken door de STEM die in het gebeuren van de geschiedenis opklinkt en genoemd wordt "Ik zal er zijn".

Nog een verschil: **Abram heeft geen weet van zijn bestemming**. Er staat alleen: ga naar het land dat ik je zal laten zien. Het vertrouwen en geloof in de STEM, in 'Ik zal er zijn' doet hem gaan.

In ieder geval heeft Abram niet zelf bepaald waarheen hij wilde reizen. Het alternatief voor Abrams vorig leven is geen vastgelegde reisroute in de richting van een gekende bestemming, maar een onbekende weg vol avonturen naar een onzekere bestemming zonder naam.

"Ik zal het je laten zien", dat onzekere, dat onbekende, dat naamloze dat de Stem belooft, daarop bouwt Abram zijn vertrek. Hij zal moeten rekening houden met verrassingen en teleurstellingen, nieuwe wegen die leiden door de woestijn, waarin de oasen soms moeilijk te vinden zijn, geschiedenissen van lijden, gevangenschap en ballingschap.

De zelf gemaakte voorstellingen en ideeën moet hij loslaten, en de eigen ideeën en verlangens relativeren. "Ik zal het je laten zien": zo definieert deze God zich als Abrams onmisbare metgezel, als zijn noodzakelijke padvinder. En zo gaat Abram mee op weg, zoals Lot, zoals zijn vrouwen en slaven en slavinnen: met zijn God.

Voor Abram de herder, de vertegenwoordiger van een migratiecultuur, is God zelf ook een God die migreert, een voetganger, een God onderweg. Abrams God is – anders dan de goden van het oude Oosten – aan geen heilige plaatsen gebonden. God is een "compagnon de route", een God mee onderweg. Deze God bindt zich ongeacht de plaats aan mensen: "Ik ben de god van jouw vader, Abraham" zo hoort Jakob. En Mozes hoort: "Ik ben de God van Abraham, Isaak en Jakob" of ook "Ik ben de God van Abraham, de God van Isaak en de God van Jakob". En bij Lukas: "de God van Israël". Mensen die vertrouwden in déze God zijn aan deze God gebonden, maar ook déze God bindt zich aan mensen, samen op weg.

Op de onzekere wegen naar dit land krijgen we "net zoveel kracht als we nodig hebben", zei Dietrich Bonhoeffer ooit, en hij voegde eraan toe: "maar God geeft deze kracht niet bij voorbaat, maar enkel op voorwaarde dat we deze bevrijdende God vertrouwen."

En het wordt geen zorgeloze weg. Dat Abram Lot, de zoon van zijn gestorven broer, meeneemt zal hem nog zuur opbreken. Eens in het land worden de kudden van Abram en Lot steeds groter en er ontstaan conflicten. Abraham - zijn naam is ondertussen Abraham geworden – zegt: laten we uiteengaan en hij laat Lot kiezen. En wat kiest Lot: het vruchtbaarste deel van het land en aan Abraham laat hij een onvruchtbare woestijn die nog in cultuur moet worden gebracht. Neefje Lot is is als kleefkruid, een stukje egocentrisch gericht heidendom, waarin vrijheid gereduceerd wordt tot "ik-ik-ik", dat Abraham en zijn

nageslacht zal blijven bestoken. Het hele boek Numeri herinnert ons aan dat bedreigend kleefkruid.

Laten we besluiten.

Het gaan van Abram is dus geen vanzelfsprekendheid.

De weg van de echte vrijheid is niet vanzelfsprekend, het is hard werken. De weg tussen eigenbelang en gemeenschap, de spanning tussen ik voor mij of wij voor allen zullen ook wij ontmoeten op de weg doorheen onze vieringen in het komende werkjaar. Het zal niet steeds vanzelfsprekend zijn.

De joodse filosoof Levinas schreef hierover een boek: *Difficile liberté – Moeilijke vrijheid*. Maar het gehoor geven aan dit woord zal ook aan ons die deze weg willen gaan geluk en vrede brengen. Wanneer we opstaan en deze stap in het onbekende wagen, zal dat ook goed zijn voor ons, ook al lijkt dat op het eerste gezicht niet zo te zijn.

Het goede dat Abraham en zijn kinderen hebben ontvangen in dat 'land' dat hem werd beloofd, kan samen gevat worden in het woord "zegen", *bénédiction*. Het goede wordt toegezegd: "kracht om te groeien tot mensen die elkaar tot zegen zijn, waardoor het goede leven voor allen mogelijk wordt: een goed land met mensen om je heen waar je als mens "voller" en dus meer mens wordt. "Land" betekent voor de Stem levensgrond, niet gericht op bezitten, geen territoriaal afgebakend gebied, maar een gebied, een gemeenschap waar gewoond wordt in vrede en gerechtigheid. Naar zo'n land wil de Stem met ons op weg gaan, zo'n land wil Ze ons laten zien.

Een sprekend beeld maakt dit duidelijk: zo leven is en worden zoals de Zee van Galilea die het water van de Jordaan ontvangt en teruggeeft; en niet zoals de Dode Zee die alleen water ontvangt en het voor zichzelf houdt zodat het brak wordt en letterlijk dood gaat. Zegen is een tegenkracht tegen alles wat vloek betekent. Zegen is een macht, die in de aanval gaat tegen de vaak vervloekte realiteit van deze wereld. Het moge zo zijn.

Moment van stilte

Lied: Ik zoek de plaats (Liedboek p. 32)

Kort intermezzo: collecte en praktische afspraken voor de volgende dagen en weken.

Geloofsbelijdenis en tafelgebed in één beweging: "Ons wacht de uitdaging"

(vrouwen)

Ons wacht de uitdaging om de geschiedenis te maken in de richting van meer menselijkheid voor meer mensen.

Ons wacht de uitdaging om morgen in deze wereld profetisch te leven, profetisch beweging te maken...

(samen)

Daartoe breken we - Jezus achterna - samen het brood.

(mannen)

Ons wacht de uitdaging om samen met anderen

in de traditie te gaan staan van zieners en roepers,
om de vraag te stellen:

“Over wie en waarover gaat het hier nu eigenlijk?
Waar offeren we het leven van miljoenen mensen aan op?”

(vrouwen)

Om telkens weer te door-zien en te voor-zien
naar waar het huidig systeem en déze praktijk ons zal leiden,
om telkens weer te durven zeggen waar het op staat en welke keuzes zich opdringen.
Om ook telkens weer taal te geven aan het verzwegen visioen:
hardop onze stoutste dromen te durven noemen over de belofte van recht
en brood voor iedereen!

(samen)

Daartoe breken we - Jezus achterna - samen het brood.

(mannen)

Staannde in de profetische traditie hebben wij de opdracht
de partijdige keuze en praktijk
zichtbaar en hoorbaar te maken in ons handelen.

Verwarring en onzekerheid horen daarbij
Falen hoort daarbij.
Niemand heeft ons ooit beloofd
dat wij het beloofde land zouden bereiken tijdens ons leven.
Dat overkwam zelfs Mozes niet.
Veertig jaar, een mensenleven lang, woestijn.
Af en toe, heel even, een oase.

(vrouwen)

Niet verwarring en onzekerheid:
Niet gebrekkig weten is onze vijand onderweg,
alleen maar wanhoop en moedeloosheid.

Laat ons doen, proberen, profetisch handelen zoals al eeuwen lang.
En als wij falen, zullen anderen opstaan:
liefde, solidariteit is sterker dan de dood!

(samen)

Daartoe breken we - Jezus achterna - samen het brood.

We delen het brood

Onze Vader verborgen (Liedboek p. 15)

Slotgebed om vrede en vredewens

Bidden wij nu samen met deze woorden van Kris Gelaude: Geproefd, geleefd, herkend

Geen ander brood dan wat door onze handen gaat

geen ander woord dan wat aan mensen adem geeft.
Uw liefde wil geproefd, geleefd, herkend worden.
Zo'n God zijt Gij, onnoembare geliefde
Geen ander licht dan dat in onze ziel gelegd
Geen and're kracht dan zout van deze aarde zijn
Uw liefde wil geproefd, geleefd, herkend worden.
Zo'n God zijt Gij, een levende nabije.
Geen and're weg dan die door Jezus werd gegaan
Geen ander vuur dan aangeblazen door zijn Geest.
Uw liefde wil geproefd, geleefd, herkend worden
Zo'n God zijt Gij, Gij eeuwige getrouwe.

Geven we vanuit deze inspirerende woorden elkaar een teken van vrede.

Lied: Van grond en vuur (Liedboek p. 52-53)